

● Težave Kemične tovarne Moste — Protektorja zaradi izvoza

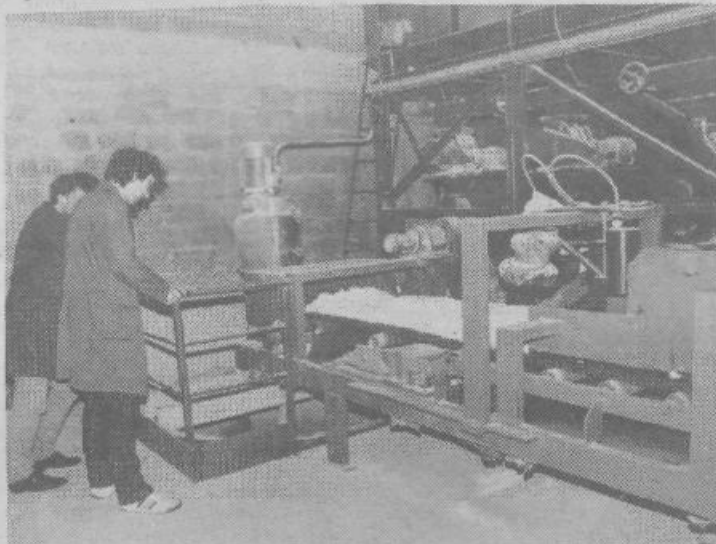
Domače surovine nimajo »svetovnih« cen

Kemična tovarna Moste-Protektor je lani izvozila za več kot dva milijona dolarjev svojih izdelkov, v glavnem aluminijevega sulfata, ki ga iz domačih surovin dela njihov tozdz iz istim imenom. Zato za izdelavo te kemijske spojine v tovarni ne potrebujejo nikakršnih deviz; za obratovanje drugih dveh tozdzov — Protektoriranje in Gumeno tehnični izdelki, ki sta tudi v sestavi te delovne organizacije — pa morajo na leto zagotoviti približno milijon dolarjev. Njihov izvoz je torej precej večji od deviznih potreb, kar v kemijsko-gumarski industriji ni pogost pojav.

Že od druge polovice lanskega leta, letos pa se je stanje še poslabšalo, ugotavljajo, da tozdz Aluminijev sulfat, ki približno 60 odstotkov svoje proizvodnje proda zunaj naših meja (okoli 15.000 ton aluminijevega sulfata), praktično ostaja brez ostanka dohodka. Vzrok je v izgubah, ki jih ustvarjajo s prodajo na dolarskih trgih; v dežele, ki plačujejo s to konvertibilno valuto, prodajo približno polovico svojega izvoza. Razlog za to pa ni v tem, da Kemična tovarna Moste-Protektor na tujih trgih ne bi dosegala svetovnih cen (za nekaj odstotkov od njih so dražji Italijani in Avstrijci, cenejši pa Korejci in Tajvanci), marveč predvsem v visokih cenah domačih surovin, pa tudi v nizki vrednosti dolarja. Le-ta se je v slabem letu dni povečala samo za 33 odstotkov, medtem ko se je zahodnonemška marka dvignila kar za 80 odstotkov.

Njihovi izdelki so torej za prodajo na tuje predragi. To niti ni čudno, če vemo, da tona žveplene kisline, ki je ena glavnih surovin za aluminijev sulfat, pri nas v primerjavi s cenami zunaj, dražja kar za 76 odstotkov, aluminijev hidrat pa za 85 odstotkov. V KTM-Protektor so izračunali, da znaša njihova lastna cena za tona aluminijevega sulfata (brez akumulacije seveda) 54.000 dinarjev, s tendersko prodajo, v Egipt na primer pa dobijo za tona 33.200 dinarjev (zraven je vračunana tudi stimulacija). Nekaj več, če preračunamo v dinarje, iztržijo na zahodnoevropskih trgih, kjer jim plačujejo z markami ali drugimi evropskimi valutami. Tu je tona aluminijevega sulfata vredna od 35 do 45 tisoč dinarjev.

Letos so dolarski izvoz že zmanjšali za približno tretjino. »Zmanjšati ga bomo morali na tako mero, da bo tozdz Aluminijev sulfat še lahko sam pokrival izgubo, akumulacijo pa mu bosta morala zagotavljati druga dva tozdz,« je povedal direktor delovne organizacije KTM-Protektor Belizar Keršič. Čeprav tako celotna delovna organizacija nima izgub, pa ji vse to zmanjšuje dohodek. Namesto da bi povečevali izvoz, za kar imajo možnosti, saj so svoj novi izdelek Kempal doslej na tuje prodajali le v manjših količinah, so ga prisiljeni zmanjševati. Položaj v gumarskih tozdzih, kjer delajo z

Izdelovanje aluminijevega sulfata (Foto: D. J.)

jevo surovini, je boljši, uvoz žveplene kisline in aluminijevega hidrata pa ne pride v poštev, saj je obeh v Jugoslaviji dovolj.

V KTM-Protektor so predvideli nekaj ukrepov, ki naj bi jim pomagali omiliti zdajšnje težave, o tem so obvestili tudi splošno združenje kemične in gumarske industrije Slovenije, naš izvršni svet in nekatere republiške organe.

DARJA JUVAN

● Akcija delavcev ŽG Ljubljana — TOZD za promet Zalog

Dajmo tudi nekaj zase

Ne zgodi se pogosto, da bi se delavci prostovoljno, iz svoje pobude, odrekli enodnevnemu zaslužku. V Tozdu za promet Zalog pa je pred nedavnim okoli 475 zaposlenih podpisalo izjavo, da enodnevni zaslužek v mesecu juniju namenijo za opremo dveh stanovanj v počitniškem naselju Mareda.

»Slišali smo, da nimamo denarja za opremo vseh štirih stanovanj. O tem smo se v naši izmeni pogovarjali ob delu in ob malici. Vsi smo bili mnenja, da bi bilo škoda, če bi stanovanji ostali prazni vsa sezona. Prišlo je do zamisli, da bi se odrekli zaslužku enega dne in za ta denar kupili opremo. Predlagali smo to na zboru delovnih ljudi. Vsi so bili navdušeni. Rekli so: Če dajemo za toliko drugih stvari, dajmo tudi nekaj zase.« sta opisala potek dogajanja nadzorni vodja premika

more več privoščiti dopusta na morju drugače kot s pomočjo delovnih organizacij.

Tozdz za promet Zalog je letos s posojilom ŽG Ljubljana kupil v Maredi pri Novem gradu štiri stanovanja. Tako se je število ležišč povečalo z 32 na 52, kar bo omogočilo letovanja več delavcem kot doslej, pa tudi njihovi upokojenci, ki imajo nizke pokojnine, bodo lahko v predsezoni ali po njej preživeli nekaj prijetnih dni ob morju. Za dve stanovanji so denar za opremo

Pobudnika akcije delavca Peter Ivković (levo) in Marjan Vučič (Foto: D. J.)

Peter Ivković in popisni vlakovodja Marjan Vučič, delavca, ki sta bila pobudnika te akcije. Oba sta tudi člana izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata in že kar nekaj let — prvi 11, drugi pa 15 — zaposlena v tem tozdu.

Delovne razmere na železnici so težke, saj je treba delo pravljeti v štirih izmenah, na dežju in soncu, ob vročini in v mrazu, ponoči, ob praznikih, obenem pa so ta opravila tudi nevarna. Zato je skoraj nujno, da imajo delavci na leto zagotovljenih vsaj deset dni dopusta, a ne doma, temveč v nekem drugem kraju, kjer se spočijejo od vsakdanjih opravil in si naberejo novih moči za delo. Danes pa si večina ne

zbrali tako, da se je sindikat odrekel izletu, postrgali pa so tudi sklad skupne porabe. Za opremo drugih dveh pa jim ga je zmanjkalo.

Enodnevnemu zaslužku so se odrekli prav vsi delavci Tozda za promet Zalog; tako tisti, ki so šele prišli k njim, kot tisti, ki odhajajo v pokoj, pa tudi taki, ki so že več let zaposleni v tozdu, pa niso še nikoli preživeli dopusta v njihovih domovih. Na ta način so zbrali okoli 2 milijona in 400 tisoč dinarjev. Veliko razumevanja pa so pokazali tudi delovni organizaciji Emona in Slovenjales, ki sta jim skrajšali dobavne roke za nakup opreme.

D. J.

● USTANOVLJENA JE

Poslovna skupnost skladiščno-pretovorne dejavnosti

Ideja o medsebojnem sodelovanju vseh blagovno-transportnih centrov v Sloveniji se je rodila že pred sedmimi leti, uresničena pa je bila na ustanovni skupščini, na kateri so delovne organizacije BTC Ljubljana, STC Maribor, DO Jadran — tozdz Terminal Sežana in STC Celje dne 12. junija 1986 sprejele samoupravni sporazum o združitvi v Poslovno skupnost skladiščno-pretovorne dejavnosti.

Delovni program skupnosti je zasnovan na temeljnih ciljih in usmeritvah družbenoekonomskega razvoja SR Slovenije in Jugoslavije in upošteva izhodišča dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986—1990, družbenega dogovora o razvoju integralnega transporta, srednjeročnih planskih dokumentov članic poslovne skupnosti in samoupravnega

sporazuma o združitvi v Poslovno skupnost skladiščno-pretovorne dejavnosti.

V delovnem programu do leta 1990 si je skupnost zadala vrsto nalog. Delovna skupnost poslovne skupnosti bo opravljala skupne posle in administrativno-strokovne naloge za doseganje ciljev, kot so spremljanje ekonomskega položaja članic in reševanje zadev v zvezi z dohod-

kovnimi odnosi, skupno nastopanje na tržišču in obveščanje o prostih zmogljivostih.

Enoten in usklajen nastop članic skupnosti bo omogočal tudi boljše vključevanje v verigo integralnega transporta, boljše organizacijo pretoka blaga in s tem zmanjševanje transportnih stroškov.

Poslovna skupnost bo sodelovala tudi pri pripravi strokovnih osnov za ustanovitev prostih carinskih con v SR Sloveniji, v nadaljnjem razvoju tudi pri racionalnejši gradnji skladiščno-pretovornih zmogljivosti in pri nabavi moderne pretovorne mehanizacije.

V kadrovske politiki bo pripravljala verificirane programe

strokovnega izobraževanja za posamezna dela v skladiščno-pretovorni dejavnosti, organizirala strokovno izobraževanje in skrbela za vzgojo delavcev deficitarnih profilov. Sodelovala bo tudi s službami zdravstvenega varstva zaradi skupnega reševanja problemov v zvezi s pojavljanjem poklicnih bolezni in invalidnosti.

Ustanovna skupščina je sprejela predlagani začasni način financiranja poslovne skupnosti do konca leta in delovni program, ki ga bo izvajala v začetku delovna skupnost Blagovno-transportnega centra Ljubljana s svojimi delavci.

JANA ARMAN

● Prerezali in odnesli kabel

Geološki zavod opravlja meritve podtalnice na širšem območju Ljubljanskega polja. Prejšnji teden pa se je delo za nekaj časa ustavilo, saj so jim neznanci prerezali električni kabel, ki ga pri meritvah uporabljajo, in jim ga 300 metrski kos odnesli.

Uporabnike zemljišč v KS Zadobrova-Sneberje in Šmartno ob Savi pa bi predhodno le morali obvestiti o nameranih meritvah na njihovih poljih, da ti ne bi bili po nepotrebnem vznemirjeni, da se jim bo to spremenilo v gradbišče.

Meritve so potrebne zaradi poglobitev vodnih črpališč v vodarni Hrastje, saj je npr. v lanski suši raven podtalnice tako upadla, da sedanje črpalke vode niso več dosegle.

● Posvet o alkoholizmu

Naše društvo kadrovskega delavcev je skupaj s službo za kadrovske zadeve pri občinski skupščini pripravilo posvet o sodobnem gledanju na alkoholizem in o reševanju problemov, ki nastajajo v zvezi s tem. Povabljeni so bili kadrovski in drugi delavci, ki se s tem področjem ukvarjajo v delovnih organizacijah. Prvi dan posveta 19. maja je dr. Jože Jakopič orisal alkoholizem kot družbeni pojav in bolezen ter našo alkoholno kulturo, mag. Ivan Žužek pa je govoril o urejanju pravic iz delovnih razmerij in problemov, ki nastajajo zaradi alkoholizma. V drugem delu posveta 26. maja so svoje izkušnje pri delu z alkoholiški opisali udeleženci sami, dr. Jože Ramovš pa je razložil

naloge kadrovske, socialne, varnostne in drugih strokovnih služb glede alkoholizma. Ugotovitev s posveta je povzel dr. Jože Jakopič.

Ker se v vseh naših delovnih organizacijah, ponekod bolj, drugje manj, srečujejo z alkoholizmom in njegovimi posledicami, je škoda, da se tega kvalitativnega posveta ni udeležilo več kadrovske, socialne in drugih delavcev iz ozdov. Kaže, da se v delovnih organizacijah v obliki drugega dela na utegnejo dovolj ukvarjati s težavami, ki so vsaj sprva videti kot zasebna stvar posameznika. Vemo pa, da prav alkoholizem stane našo družbo na leto kar precej denarja. (Foto: D. J.)

Besedilo in slika: D. J.

● Za še večje sodelovanje

Sozd Emona že 26 let uspešno sodeluje s sovjetsko zunanjetrgovinsko organizacijo Osrednje zadrzne zveze SZ Sojuzkoopvneštorg. Da bi to poslovno povezovanje še bolj okrepila tudi na področju tehnologije in inženiringa, sta oba partnerja na Gospodarskem razstavišču konec prejšnjega meseca pripravila razstavo izdelkov, ki jih ta sovjetska zadrzna organizacija prodaja na tuje.

Nekatere od teh izdelkov je bilo že moč dobiti na policah naših trgovin, ponudba pa je bila razširjena tudi z novimi. Veliko je bilo predelanih živilskih izdelkov, kot na primer kompotov, raznih džemov in podobno, ki so znani po svoji kakovosti, saj so povsem naravni in brez konzervansov; prikazani so bili tudi izdelki njihove narodne obrti in izdelki, uporabni v kmetijstvu in v vsakdanjem življenju (posoda na primer). Sovjetski partnerji pa se pri nas najbolj zanimajo za blago široke potrošnje, to je galanterijo, pohištvo, konfekcijo in obutev.

Zunanjetrgovinska organizacija Osrednje zadrzne zveze SZ trguje s 40 državami. Lani je ustvarila milijardo dolarjev prometa, od tega 60 odstotkov s socialističnimi državami; med njimi je najpomembnejši partner Jugoslavija, s katero je v lanskem letu sklenila za 120 milijonov dolarjev poslov. Letos ima s sozdom Emona že podpisanih za 22 milijonov dolarjev pogodb.

● SINDIKATI V AKCIJI ● SINDIKATI V AKCIJI

● PO ZDRAVJE IN BOLJŠE POČUTJE

V Atomske toplice

Že leta ugotavljamo, da so boleznih gibal, predvsem degenerativna obolenja hrbtenice in sklepov, eden glavnih vzrokov za dolga bolniška stalež. Ugotavljamo tudi, da se aktivna populacija delavcev zelo hitro stara, da zaposlujemo vse manj mladih ljudi in logična posledica nastaja takrat, ko skušamo iz leta v leto zviševati produktivnost z ljudmi, ki svojega dela niso več zmožni opravljati v taki meri kot pred leti. Druga zelo pomembna ugotovitev pa je, da tehnologija in tehnološki procesi v naši industriji in gospodarstvu nasploh precej pripomorejo k hitrejšemu slabšanju zdravja zaposlenih. Izkušnje kažejo, da je za rehabilitacijo izredno dolga čakalna doba, da o ciljnem zdravljenju niti ne govorimo.

V težnji za izboljšanjem takega položaja namenja občinski svet ZS Lj. Moste-Polje v okviru svojih aktivnosti veliko pozornost preventivnemu aktivnemu odmoru zaposlenih. Ta aktivnost je usmerjena predvsem na delovna mesta s povečano nevarnostjo obolenj oziroma poškodb. Tako smo v letošnjem maju na pobudo zdravilišča Atomske toplice iz Podčetrčka, skupaj z zdravstvenimi delavci obratne ambulante delovnih organizacij BTC, ŽK, Žito, Julon in Indos to zdravilišče obiskali in se seznanili z obstoječimi in razvojnimi možnostmi. Preventivno se namreč ukvarjajo z zdravljenjem revmatičnih obolenj, lokomotorne sistema, kožnih bolezni, arterijskih obtočnih motenj, stanj po operacijah in poškodbah lokomotorne aparata s funkcijo prizadetostjo ter prizadetostjo periferne živčevja. V zadnjem obdobju pa razvijajo še zdravstveno preventivne programe, ki zajemajo preventivni pregled, aktivni oddih in rekreacijo delavcev. Glede tega načrtujejo še širitev zmogljivosti, v kar se lahko vključijo tudi ozdi, ki imajo pri vlaganju v to dejavnost vrsto ugodnosti, saj leži ta kraj na manj razvitem območju in se vlagateljem obrestni za določen odstotek znižajo.

Vsako leto opažamo, da je vse manj sredstev za zdraviliška zdravljenja, tako da niti najnovejših primerov ne uspemo pravočasno in strokovno zdraviti v zdraviliščih. V veliki prednosti so organizacije združenega dela, ki imajo organizirane tovrstne službe in denar. Naloga zdravstvene službe v občini in v obratnih ambulantah, ki neposredno sodelujejo z ozdi je, da skupaj z družbeno-političnimi organizacijami, predvsem pa sindikatom, v občini poiščejo možnosti, da bi se število bolnikov, potrebnih nujnega zdravljenja, iz leta v leto zniževalo. Napačno bi bilo pojmovanje, da pomeni ta predlog podpiranje turizma, predvsem zdraviliškega, ki je v svojem razvoju moral obrati pota ponudbe tako, da smo dobili viš, kot da niso zainteresirani za delovne ljudi. Menimo, da bi se lahko vsi skupaj redno odločali za tisto, kar je v naši družbi najbolj potrebno, a to je zdravje delovnega človeka.

V tej smeri podpiramo vse zainteresirane ozde, da dodatne informacije poiščejo pri delavcih obratne ambulante v BTC oziroma pri občinskem svetu ZS Lj. Moste-Polje.

Obratna ambulanta ozdov BTC, Žito, Julon, Indos Občinski svet ZS Lj. M. P.